

Hamar, 31. august 2023

INNSPILL TIL KOMMUNEPLANENS AREALDEL 2023–2033, RENDALEN

Innledning

Naturavtalen Norge signerte i Montreal i fjor inneholder mange mål, bl.a. at 30 % av verdens land- og havområder må vernes og 30 % av ødelagt/forringet natur skal restaureres innen 2030. Avtalen sier også at all natur skal forvaltes bærekraftig.¹

Disse perspektivene oppfordrer vi Rendalen kommune til å ha med seg når kommuneplanens arealplan skal ferdigstilles og vedtas.

FNs naturpanels rapport fra 2019² slår fast at menneskelig aktivitet har medført omfattende endringer i 75 % av landarealet i verden, 50 % av elvene og 66 % av marint miljø. Tapet av naturmiljøer øker. Flere arter utryddes enn noen gang tidligere i menneskehetens historie. Av anslagsvis 8 millioner arter på jorda i dag, er 1 million utrydningstruet. Globalt antas det at forringelse av natur utgjør tap på mer enn 10 % av verdens økonomi. Norsk rødliste for arter (Artsdatabanken 2021) viser at 2456 arter trues av utryddelse.³ Det betyr at ca. 25 % av de påviste artene i Norge er på rødlista. I 90 % av tilfellene skyldes dette endringer i arealbruk.

FNs klimapanel rapport fra 2022⁴ slår fast at det er umulig å bremse global oppvarming uten at naturødeleggelsene stanses. Mellom 30 og 50 % av verdens landområder, ferskvann og hav må få beskyttelse.

I forbindelse med utbyggingssaker gis det hvert år mellom 1500 og 1700 dispensasjoner i Norge. Naturens rettsvern er altfor svakt. Lovverk som er ment å beskytte natur, må forvaltes etter intensjonen.

I år 1900 var halve Norge villmarkspreget. I 2018 var dette tallet sunket til 11,5 % (Miljøstatus Norge).⁵ Den fortsatte bit for bit-nedbyggingen, også i verneområder, ødeleggelser naturtyper og artenes leveområder. Dette er den største trusselen mot den nasjonale og globale dugnaden som trengs for å stanse naturtapet.

Fritidsboliger

En ny undersøkelse utført av Ipsos viser at 54 % av Norges befolkning mener at hyttebygging går for hardt ut over naturen.⁶ En annen undersøkelse viser at 87 % av befolkningen mener at

¹ [FNs naturavtale](#)

² [Global Assessment Report on Biodiversity and Ecosystem Services | IPBES sekretariat](#)

³ [Rødlista 2021 - Artsdatabanken](#)

⁴ [Climate Change 2022: Mitigation of Climate Change \(ipcc.ch\)](#)

⁵ [Miljøstatus \(miljodirektoratet.no\)](#)

⁶ [1 av 2 er bekymret for hyttebygging i naturen | Norsk Friluftsliv \(ntb.no\)](#)

naturopplevelse er viktig. En rapport fra Norsk institutt for naturforskning fra i fjor viser at det samlet er tomtereserver til ytterligere 2 millioner hytter i Norge. Dette er en av de største truslene mot norsk natur.

Vi merker oss at områder avsatt til fritidsbebyggelse er redusert i forhold til gjeldende plan. Vi ser dette som et uttrykk for at gjeldende plan har et urealistisk mål i forhold til etterspørselen i markedet, og at reduksjonen således er en tilpasning til markedet.

Vi minner om at Rendalen i dag har 2280 fritidsboliger – et meget høyt tall, som bare overgås av Ringsaker og Trysil i tidligere Hedmark fylke. Vi mener at den foreslåtte tomtereserven på 1139 hytter fortsatt er svært høy. Reserven bør reduseres ytterligere. Nye hytter må legges til eksisterende felt, og nær den faste bebyggelsen i bygda. Videre hyttebygging med tilhørende utbygging av veinettet i utmarksområdene må unngås.

Boligbygging

Folketallet i Rendalen viser dessverre en fallende tendens. I tiårsperioden 2014–2023 minket folketallet med 114 (6 %). Dette skyldes tunge økonomiske og demografiske trender som kommunene ikke rår over. Vi har stor forståelse for at Rendalen prøver alt de kan å opprettholde folketallet. Bestrebelsene må likevel ikke gå på bekostning av hensynet til naturen, til planter og dyrs leveområder og det biologiske mangfoldet.

Ut fra den foreliggende folketallstrenden synes vi det er påfallende at forslaget til ny plan øker arealet avsatt til bolig fra 750 til 1250 dekar. Vi er redd Rendalen her gjør den feilen som er vanlig blant mindre sentrale kommuner, nemlig å henfalle til ønsketenkning om befolkningsutviklingen, og dermed avsette for store arealer til bebyggelse.

Myr og skog

Det foreligger planer om å bygge ned både myr og skog.

Det burde i 2023 være unødvendig å påpeke at inngrep i myr og andre karbonrike naturtyper skal unngås, uavhengig av områdets størrelse og tilstand. Skog er det økosystemet som huser flest rødlista arter og er ofte viktige rekreasjonsområder for lokalbefolkningen. Den boreale barskogen er også et av verdens største lager av karbon, bundet i jorda og i trærne. Når myr og skog bygges ned, slippes det ut store mengder CO₂ og metan. Samtidig svekkes naturens evne til å binde karbon i framtida. Myra har lagret karbon så lenge den har eksistert. Man regner med at en myr dybde på 1 meter representerer lagring av karbon i 1000 år. En 10 meter dyp myr har altså lagret karbon siden istida. I tillegg har myr flere andre viktige funksjoner. Den er en effektiv flomdemper og den renses vann. Den er også levested for mange planter og dyr, og rasteplass for trekkfugler. Miljødirektoratet har for øvrig foreslått å stramme inn reglene for bygging på karbonrike arealer.

Vi ønsker dere lykke til med det viktige arbeidet.

Med hilsen

Ole Midthun, leder, Naturvernforbundet i Innlandet